

SOTSIAALMINISTEERIUM

Ketlin Kotto
Riigikontroll
riigikontroll@riigikontroll.ee
Kiriku 2/4
15013, Tallinn Harju maakond

Teie 11.01.2024 nr 2-1/80113/4

Meie 15.02.2024 nr 1.3-4/80-3

Vastus Riigikontrolli aruande soovitudele Riigi tegevus tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamisel

Lugupeetud Ines Metsalu-Nurminen

Tänan teid põhjaliku aruande koostamise eest. Pean tehtud soovitusi väga oluliseks, kuna need peegeldavad suurel määral ka arendamist vajavaid tegevusi, millest paljud on alles algusjärgus. Tunnustan kõiki auditi raporti koostamisse panustanud töötajaid.

Esitan vastused ja seisukohad kontrolliaruande eelnõus toodud soovitudele:

Riigikontrolli soovitus	Auditeeritu vastused
Uuendada määrust „Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise nõuded“, sh diferentseerida ja täpsustada nõudeid, võttes arvesse tervishoiuteenuse osutajate erinevat teenuste profiili ja organisatsiooni suurust. Uuendada tervishoiuteenuse osutajatele kehtivaid tegevusloa nõuded selliselt, et need arvestaksid uute teenuste ja raviviisidega.	Terviseministri määrus „Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise nõuded“ on uuendamisel seoses Tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse seaduse (TOKVS) jõustumisega 1.juuli 2024.a. koostöös erinevate tervisesüsteemi osapooltega. Samuti on töös tegevusloa nõuete uuendamine kooskõlas uute teenuste ja raviviiside arenguga. Täpsem tegevuse kirjeldus on allpool.
Kaasata enam ja sisuliselt (õigel ajal, sisulist tagasisidet andes) patsientide esindusorganisatsioone. Töötada välja patsientide teenusekogemuse ja tervisetulemite mõõdikute metoodika, et vastavat infot koguma ja kasutama hakata.	Toetame patsientide esindusorganisatsioonide kaasamist poliitikakujundamisse ja soovime neid rohkem võimestada strateegiliste partneritena. Heaks näiteks tervisevaldkonnas on vaimse tervise osakond, kes on käesoleval aastal alustanud strateegilise partnerlusega ehk teinud patsientide organisatsioonidega koostöölepped kolmeks aastaks ja valinud partneriteks Eesti Psüühikahäiretega Inimeste ja Lähedaste Huvikaitse Liidu. Toetame uuendamisel olevas kvaliteedimääruses samuti regulaarsusega patsiendikogemuse hindamist. Patsiendikogemuse (sh PREM, PROM)

Riigikontrolli soovitused	Auditeeritu vastused
	<p>süsteemne kogumine eeldab keskseid IT lahendusi ja kõigilt patsientidelt seda koguda ei ole realistlik. Tervisekassa on kasutanud erinevaid lahendusi raviteekonnaprojektides. Tunnustame Tervisekassat, kes on välja töötamas teenuskogemuse ja tervisetulemite mõõtmiseks vajalikku tööprotsessi ja metoodikat, et seda lähiaastatel rakendada.</p>
<p>70. Riigikontrolli soovitused terviseministrile: jätta tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamisel ja arendamisel peamine vastutus endiselt tervishoiuteenuste osutajatele, kuid juhtida senisest tõhusamalt riiklikul tasandil tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise süsteemi. Seejuures uuendada tervishoiuteenuste kvaliteedimäärust, sh diferentseerida ja täpsustada nõudeid, arvestades tervishoiuteenuse osutajate erinevat profiili. Pakkuda tervishoiuteenuste osutajatele määruse nõuete rakendamisel enam tuge, näiteks juhendite koostamisega ja nõu andmisega.</p>	<p>Nõustume, et peamine vastutus tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamisel ja eriti arendamisel peab jääma tervishoiuteenuse osutajatele. Sotsiaalministeerium koostab hiljemalt 2025.a I kvartali lõpuks analüüsi ja ettepanekud tervishoiuteenuste kvaliteedi ja hindamisinstrumentide süsteemi loomise kohta, eesmärgiga toetada kvaliteedisüsteemi nõuete rakendamisel tervishoiuteenuste osutajaid nende vastutusalas, ühtlustada kvaliteeti ning tervisesüsteemis selgelt kokku leppida rollid koos vastutusega.</p>
<p>71. Riigikontrolli soovitused terviseministrile koostöös Tervisekassa juhatuse esimehe ja Terviseameti peadirektoriga:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Leppida kokku, millisesse riigiasutusse koondada keskne kvaliteedijuhtimise kompetentsus, et pakkuda tuge nii järelevalve tegijatele kui ka tervishoiuteenuste osutajatele kvaliteedi arendamisel. ■ Kasutada järelevalvest saadud ja teiste kvaliteedi hindamise meetmetega kogutud teavet tervishoiuteenuste osutajate (sh nende, kel Tervisekassa lepingut ei ole) nõustamiseks. 	<p>Lisaks eelpool nimetatud nn kvaliteedimääruse uuendamisele alustab Sotsiaalministeerium käesoleval aastal analüüsi ja ettepanekute koostamist tervishoiuteenuste kvaliteedi ja hindamisinstrumentide süsteemi loomise kohta, eesmärgiga toetada kvaliteedisüsteemi nõuete rakendamisel tervishoiuteenuste osutajaid nende vastutusalas, ühtlustada kvaliteeti ning tervisesüsteemis selgelt kokku leppida rollid koos vastutusega. Analüüs ettepanekutega valmib hiljemalt 2025.a I kvartali lõpuks.</p> <p>Toetame Terviseameti rolli erinevate meetoditega kvaliteedi hindamisel, eriti nende tervishoiuteenuste osutajate osas, kel puudub Tervisekassaga lepinguline suhe.</p>
<p>72. Riigikontrolli soovitused terviseministrile koostöös Terviseameti peadirektoriga:</p>	<p>Ambulatoorsete eriarstiabi tegevusloa nõuete kaasajastamine on Sotsiaalministeeriumi 2024. aasta tööplaanis. Hetkel kogume arstlike erialade</p>

Riigikontrolli soovitus	Auditeeritu vastused
<ul style="list-style-type: none"> ■ Uuendada tegevuslubade nõuded selliselt, et need arvestaksid uute teenuste ja raviviisidega. Kaasata aruteludesse erialaselt ja tervishoiuteenuse osutajad, et vajalikud muudatused saaks läbi arutatud, praktikaga kooskõlla viidud ja teostatud. Kaaluda tegevuslubade nõuete ülevaatamisel, kuidas ruumidele, aparatuurile, ja personalile kehtivad nõuded aitaks enam kaasa sisulise kvaliteedi hindamisele ja kvaliteedieesmärkide saavutamisele. ■ Võtta tegevuslubade nõuete kontrollimisel arvesse asutuste profiili, patsiendiohutust ja teenuse pakkumise riske, sh tegevusloa väljaandmise või uuendamise aega. Kaaluda erialaselt kaasmist järelevalvetegevustesse. 	<p>esindajatelt ja tervishoiuteenuse osutajatelt täpsustatud sisendit, seejärel saame teha täpsema plaani õigusaktides muudatusteks. Meie eesmärgiks on, et teenus vastaks kaasaja nõuetele, samas arvestaks infektsioonikontrolli nõudeid ja patsiendiohutust.</p> <p>Lähiaastatel vaadatakse üle järelevalvet teostavate asutuste ülesandeid ja tegevusi nii ressursi paremaks kasutamiseks kui ka järelevalve tulemuslikkuse parandamiseks. Märgin, et nii järelevalve tulemuslikumaks muutmine kui ka tegevuslubade temaatika on sotsiaalministeeriumi ja rahandusministeeriumi tähelepanu fookuses seoses 0-baasilise eelarve protsessiga.</p>
<p>122.Riigikontrolli soovitus terviseministrile:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Toetada tervisesüsteemi toimivuse hindamise raamistiku (HSPA) arendamise kõrval ja sellega kooskõlas Tervisekassa ja erialaselt loodud ravikvaliteedi indikaatorite süsteemi uuendamist ja rakendamist ning vältida dubleerivate protsesside teket, mis võivad vähendada tervishoiuteenuste osutajate, erialaselt jt tervisehoiuvallkonna osapoolte huvi indikaatoreid välja töötada ja kasutada. ■ Korraldada ravikvaliteedi täpsemat analüüsimist ja parandamist, kui mõne teenuse/haigusseisundi/asutuse vms osas selleks vajadus ilmneb. 	<p>Eesti tervisesüsteemi toimivuse hindamise (HSPA) käigus saadav teave võimaldab meil seada osapooltel ühtsemad eesmärgid ja prioriteedid, toetada sihipäraselt muutuste juhtimist, suurendada avalikkuse teadlikkust Eesti rahvastiku tervise olukorrast ja tervisesüsteemi tulemuslikkusest, suurendada läbipaistvust ja vastutust ning võimaldab paremini eesmärgistada andmekasutust.</p> <p>HSPA annab teavet tervisesüsteemi tervikolukorra kohta. Mistõttu on vajadus erinevate haigusseisundite põhiste ravikvaliteedi indikaatorite järgi jätkuvalt olemas. Teeme tihedat koostööd Tervisekassa ja ravikvaliteedi küsimustes nõuandev kojaga, et tagada süstemaatiline ja eesmärgistatud andmekasutus ning sidusus HSPAg, vältimaks topelt tegevusi.</p>

Riigikontrolli soovitus	Auditeeritu vastused
<p>124. Riigikontrolli soovitus terviseministrile koostöös Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse juhatuse esimehega: parandada terviseandmete kvaliteeti, sh võtta kasutusele uus tervise infosüsteem (upTIS) ning tagada ühtne reeglistik ja praktika tervise infosüsteemi andmete sisestamisel.</p>	<p>upTIS kasutusele võtmine on Sotsiaalministeeriumi, Tervisekassa ja TEHIKu prioriteet. upTIS rakendumise kiirendamiseks oleme kolmepoolset kokku leppinud intensiivset rakendusskeemi, täiendava rahastuse Tervisekassa poolt ning võimestamise TEHIKus. Tervikliku süsteemi täielikku valmimise kiirendamiseks, liigume edasi teenuste kaupa. Esimesed uutel põhimõtetel toimivad teenused realiseeruvad käesoleval aastal.</p>
<p>165. Riigikontrolli soovitus terviseministrile: toetada Tervisekassat ja Ravijuhendite Nõukoda olulisemate ravijuhendeid vajavate teemade ja haigusseisundite kindlaksmääramisel.</p>	<p>Sotsiaalministeeriumi esindaja on Ravijuhendite Nõukoja liige ning kokkulepitud meetodilise protsessi kaudu on võimalik juba praegu teemaalgatusi prioriseerida kui ka esitada ravijuhendite koostamiseks riiklikult olulisi teemasid. Lähiaastatel annavad indikatsiooni teemade valikul nii HSPA hindamise tulemused kui ka ravikvaliteedi indikaatorid.</p>
<p>210. Riigikontrolli soovitus terviseministrile koostöös Tervisekassa juhatuse esimehega:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kaasata patsientide esindusorganisatsioone alati tervishoiu arendusprojektide ja protsesside juurde ning anda nende sisendile sisulist tagasisidet. Leppida teiste riigiasutustega kokku, millist tuge esindusorganisatsioonidele on võimalik pakkuda. ■ Hakata ravikvaliteedi tõstmiseks koguma ja kasutama patsientide teenusekogemusi. Kaaluda teenusekogemuste kogumise sidumist TTOde rahulolu-uuringutega. Selleks töötada välja ühtne küsimustik ja pakkuda keskselt tehnilist tuge, et andmed võiks muu hulgas liikuda riigiasutuste kätte. Läbi mõelda teenusekogemuse kogumise sagedus, et patsient saaks oma sisendi anda võimalikult kohe pärast teenust. ■ Töötada välja patsientide tervisetulemite indikaatorid. Võtta indikaatorite tulemused aluseks kvaliteedi parendamisel, poliitikakujundamisel ja rahastamisotsuste tegemisel. 	<p>Sotsiaalministeeriumil on käimas protsess strateegiliste partnerite leidmiseks, et toetada inimeste/patsientide osalemist integreeritud tervise- ja sotsiaalvaldkonna poliitikakujundamisel ning selles strateegiliseks partneriks olemist. Eestis on puudus poliitikakujundamisel osaleva(te)st inimesi esindavatest tugevast vabaühendustest tervise süsteemis, mistõttu on vajadus kaasata laiemalt erinevaid vabaühendusi. Oleme teadvustanud, et patsiendiorganisatsioonid jäävad senises mõistes liiga kitsaks kogukonnaks, vajame ka terve inimese (noor, lapsevanem, pensionär) seisukohti ja panust tervisesüsteemis.</p> <p>Toetame ja tunnustame Tervisekaasa alustatud tööprotsessi teenuskogemuse ja tervisetulemite mõõtmiseks ja meetodikat kokkuleppimiseks.</p>

Riigikontrolli soovitus	Auditeeritu vastused
<p>211. Riigikontrolli soovitus tervisministrile: töötada koostöös tervishoiuvaldkonna esindajatega välja praktilised patsientidega suhtlemise koolitused tervishoiutöötajatele.</p>	<p>Nõustume vajadusega arendada praktilisi koolitusi, mis toetavad tervishoiutöötajate paremat suhtlemist patsientidega, ennekõike just inimkesksuse ja terviseharituse suurendamisel. Järgime sotsiaalministeeriumi põhimäärusest tulenevaid ülesandeid ja tihedas koostöös tervisesüsteemi osapooltega saame korraldada suhtlemise koolituste väljatöötamise, hoides fookust inimkesksuse ja terviseharituse parendamisel.</p> <p>Strateegilise partnerluse raames tugevdame patsiendi esindusorganisatsioone, et nad oskaksid ja julgeksid anda tervishoiutöötajatele tagasisidet oma teenusekasutamise kogemusest.</p>

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Riina Sikkut
terviseminister

Lisaadressaadid:
Tervisekassa
Terviseamet
Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus

Ulla Raid 59197302
Ulla.Raid@sm.ee